No. 476. Aanvaarden schenking Vondelpark.

Amsterdam, 27 Mei 1953.

Aan de Gemeenteraad

Zoals wij U in de Memorie van Beantwoording van het Verslag der Afdelingen over de Begroting voor 1952 (Gemeenteblad 1951, afd. 1, bladz. 1478) reeds hebben medegedeeld, heeft de voorzitter van de Vereniging tot aanleg van een Rij- en Wandelpark te Amsterdam, mr. Chr. P. van Eeghen, de Burgemeester begin Mei 1951 mededeling gedaan van het voornemen van die vereniging, het haar in eigendom toebehorende Vondelpark aan de Gemeente te schenken.

Het behoeft geen betoog, dat wij met erkentelijkheid van het voornemen der vereniging hebben kennis genomen.

Hoewel wij menen ons ontslagen te mogen achten van het geven van een uiteenzetting van hetgeen het Vondelpark in de loop der jaren voor Amsterdam heeft betekend en van de betekenis, welke het park nog steeds voor de stad heeft, is nochtans een korte uiteenzetting van de totstandkoming van het park en van het werk der vereniging, welke tot de aanleg ervan het initiatief nam en het park daarna beheerde, op haar plaats.

Ten einde in de destijds sterk gevoelde behoefte aan parken te voorzien, werd begin 1864 een Commissie van stadgenoten gevormd om te komen tot de aanleg van een openbaar park te Amsterdam. Later is die Commissie omgezet in de in de aanhef genoemde vereniging. Doel was de aanleg van een flink, ruim park. Voor de verwezenlijking van dit doel zijn uit particuliere giften en later ook op andere wijze, o.a. uit de verkoop van aangrenzende bouwterreinen, de nodige middelen verkregen.

Het ontwerp voor de aanleg van het park werd gemaakt door de tuinarchitecten J. D. en L. P. Zocher.

Reeds op 15 Juni 1865 kon van het park het eerste gedeelte, dat een oppervlakte van 8 ha had, voor het publiek worden opengesteld. Daarna is de aanleg gestaag voortgezet. In 1875 was ongeveer de helft van het tegenwoordige park, nl. 23 ha, gereed, en nog vóór het einde der 19de eeuw had het Vondelpark zijn huidige omvang van ongeveer 45 ha verkregen.

Het doel, dat de vereniging zich had gesteld, was echter niet beperkt tot de aanleg van het park. Blijkens haar statuten zou zij, als de aanleg zou hebben plaats gehad, het park, hetzij in eigen beheer houden, hetzij, op alsdan te bepalen voorwaarden, aan de stad Amsterdam in eigendom of in gebruik aanbieden.

Daar de vereniging er de voorkeur aan gaf, zolang zij daartoe financieel in staat zou zijn, het park na zijn aanleg in eigen beheer te houden, richtten haar bemoeiingen zich voortaan op het onderhoud en de verfraaiing ervan. Van deze taak heeft de vereniging zich, ondanks de moeilijkheden van financiële aard, waarvoor zij zich meermalen zag geplaatst, gekweten op een wijze, welke respect afdwingt.

Het bestuur der vereniging heeft de wens te kennen gegeven, dat de Gemeente, na de overneming van het park, bij het beheer ervan met het volgende rekening houdt:

a de Gemeente zal bevorderen, dat het park als geheel zijn tegenwoordige bestemming behoudt;

b het park zal opengesteld blijven voor paardrijden, eventueel het rijden met paard en wagen;
c het park blijft voor wielrijders toegankelijk (met de thans geldende beperking op Zondagen van 13—20 uur, gedurende welke uren het park voor wielrijders is gesloten);
d aan bezoekers blijft het vergund, hun honden in het park los te laten lopen;
e het geven van concerten in de muziektent gedurende de zomer blijft toegestaan;
f in het park wordt het houden van collecten niet toegestaan;
g het houden van politieke redevoeringen in het park wordt niet toegestaan, echter wel het houden van godsdienstoefeningen, zoals thans bijv. geschiedt door het Leger des Heils;
h overneming door de Gemeente van het thans in dienst der vereniging zijnde personeel, en van enige verzekeringen en verplichtingen zowel ten aanzien van dit personeel als ten aanzien van de door de vereniging gepensionneerde leden van haar personeel, en
i de Gemeente gaat met enkele huurders van objecten in het Vondelpark voor lange tijd een huurovereenkomst aan, ten einde deze huurders grotere zekerheid te geven.

De verlangens, bedoeld onder *a* t/m *g*, hebben niet de strekking, dat de Gemeente daaraan onder alle omstandigheden en tot in lengte van jaren zal zijn gebonden. Er bestaat daarom o.i. geen bezwaar, dat de Gemeente er bij de voortzetting van het beheer van het park zoveel mogelijk rekening mee houdt.

Wat de wens, onder *d* genoemd, betreft, merken wij nog op, dat het, volgens art. 60, sub *c*, van de Algemene Politieverordening verboden is, honden in openbare parken en plantsoenen en in langs de openbare weg aangelegde gazons of beplanting los te laten lopen. Indien de Gemeente eigenares van het Vondelpark is geworden, kan uiteraard worden bepaald, dat bedoeld verbod niet geldt voor het Vondelpark.

Met betrekking tot het onder *e* bedoelde verlangen merken wij ten slotte op, dat het feit, dat ook na de overdracht van het park aan de Gemeente, in de muziektent gedurende de zomer concerten worden gegeven, niet inhoudt, dat de Gemeente de daaraan verbonden kosten draagt. Het bestuur der vereniging deelt deze opvatting.

De onder *h* en *i* genoemde wensen, tegen welker inwilliging in beginsel geen bezwaar bestaat, komen in het volgende ter sprake.

1. *Het personeel.*

Met betrekking tot het personeel zou het bestuur gaarne zien (zie hiervoren onder *h*), dat:

1° het bestaande personeel in dienst der vereniging (19 man) door de Gemeente in haar dienst wordt overgenomen en het hoofd van het Vondelpark een passende positie in gemeentedienst krijgt;
2° de pensioenen van het reeds gepensionneerde personeel worden gecontinueerd en bij een eventuele vermindering van de koopkracht van de gulden aanvullende uitkeringen aan deze gepensionneerden door de Gemeente zullen worden verstrekt.

Wij zijn met het bestuur van oordeel, dat het personeel — met uitzondering

van een lid ervan, dat de 65-jarige leeftijd reeds is gepasseerd en gepensionneerd zal worden — door de Gemeente in dienst zal dienen te worden genomen.

Het bestuur was voornemens door middel van bij-verzekeringen zowel de uitzichten op pensioen als de reeds toegekende pensioenen te verbeteren. Het is daartoe evenwel, met het oog op de overdracht van het park aan de Gemeente en de daardoor veranderende positie van het personeel, niet overgegaan.

De voor een en ander vereiste gelden, de zg. „back-service", waren, volgens mededeling van het bestuur, in de kas der vereniging aanwezig op het tijdstip, waarop van het in de aanhef vermelde voornemen door de voorzitter der vereniging aan de Gemeente mededeling werd gedaan.

In de bij deze voordracht overgelegde nota hebben wij een overzicht opgenomen van het personeel, dat thans bij de vereniging in dienst is. Ter vergelijking zijn daarop aangegeven de functies en de salarisgroepen, waarin dit personeel bij de Gemeente zou dienen te worden ingedeeld.

2. *Aan de Gemeente over te dragen objecten.*

Het ligt in het voornemen van de vereniging, aan de Gemeente over te dragen het Vondelpark met alle zich daarin bevindende opstallen, waarvan er enige verhuurd zijn. Hieronder worden deze opstallen omschreven, met vermelding van de jaarlijkse huren, de boekwaarde per 31 December 1952 en de verzekerde waarde, alsmede de bestaande overeenkomsten voor verhuurde onbebouwde grond.

Over te dragen objecten	Jaarlijkse huur	Boekwaarde per 31 Dec. 1952	Verzekerde waarde
a Het Paviljoen Vondelpark met bijbehorende woning, bergplaatsen, tuin en afrastering (huurster N.V. „Ambassadeur")	*f* 20.000.—	*f*108.046,17	*f*560.000.—
b Het Blauwe Theehuis met woning op eerste verdieping en het binnen de afrastering gelegen terrein (huurder Jan Oly)	„ 5.000.—	„ 13.323,80	„ 70.000.—
c Het Melkhuis met bovenwoning en binnen de afrastering gelegen terras en tuin (huurder J. H. W. Rouhard)	„ 3.680.—	„ 6.450.—	„ 70.000.—
d De kiosk bij de Amstelveenseweg met bijbehorend stuk grond	„ 1.437,50	—	„ 6.160.—
Werkgebouwtje met W.C. (huurder G. Bootes)		—	„ 6.160.—
e Drie rode-baksteentennisbanen, twee kleedkamers, waarvan een met serre, een oefenbaan, door huurder zelf te maken, gelegen aan de Kattenlaan 13 (huurder G. de Mooy) (Hiervoor is een deel van het terrein door het Vondelpark van „De Eendracht" gehuurd)	„ 3.350.—	—	„ 6.720.—

	Over te dragen objecten	Jaarlijkse huur	Boekwaarde per 31 Dec. 1952	Verzekerde waarde
f	Elf tennisbanen, alsmede clubhuis en oefenbaan (huurster De Lawn Tennis Club „Festina")	*f* 3.000.—	*f* 3.863,92 (clubhuis)	*f* 76.000.—
g	Strook grond, 1 a 50 ca, achter hotel-café-restaurant „le Pont d'Avignon" (huurder E. W. Mathijssen), met ontheffing servituut, dat verbiedt een koffiehuis, restauratie of sociëteit in genoemd perceel te vestigen	„ 500.— „ 500.—	— —	
h	Strook grond, groot 1 a 30 ca, gelegen achter de Lutherse Diakonessen-Inrichting	„ 130.—	—	
i	Stuk grond, groot circa 2 a, grenzende aan de tuin van perceel Van Eeghenstraat 92 (huurder O. Brenninkmeyer)	„ 700.—	—	
j	Een koestal met melkopslaghuisje en bijbehorend erf, Kattenlaan 13 (huurder A. J. H. van Laar)	„ 300.—	—	„ 8.400.—
k	Een portierswoning (huurder chef-tuinman C. W. v. d. Raay)	„ 296,40	—	„ 22.400.—
l	Woning hoofdopzichter J. Jongsma	„ 613,20 (in salaris begrepen)	—	„ 22.400.—
m	Electriciteitsgebouw Roemer Visscherstraat	„ 80.—	—	
	Totaal	*f* 39.587,10		

Verder ligt het in het voornemen, ook de volgende objecten, welke geen huur opbrengen, dan wel bij de vereniging in gebruik zijn, aan de Gemeente over te dragen:

	Over te dragen objecten	Jaarlijkse huur	Boekwaarde per 31 Dec. 1952	Verzekerde waarde
n	De Kattenlaan (weg)	—	—	—
o	De muziektent	—	—	—
p	De kwekerij aan de Kattenlaan, met mestbergplaats, loods en erf; materieel en materialen	—	—	*f* 40.530.—
q	De halve brug Willemspark	—	—	—

De inkomsten aan verhuurde objecten bedragen derhalve in totaal *f* 39.587,10 per jaar.

3. *Bestaande rechten.*

De vereniging geniet voorts nog enkele geringe, aan de Gemeente te zijner tijd toevallende opbrengsten uit de volgende door haar verleende rechten:

Enige tuinen, grenzende aan het Vondelpark, hebben recht van uitgang op dit park	*f*	1336 per jaar
Enkele percelen hebben recht van lozing op de vijvers	„	19 per jaar
Rijvergunningen leveranciers	„	95 per jaar
Verhuring stoelen	„	100 per jaar

Voorts is A. J. H. van Laar, wonende Kattenlaan 13, gerechtigd, zijn koeien in het Vondelpark te laten weiden. Hij is daarvoor zijnerzijds verplicht, de mest ter beschikking te stellen van het Vondelpark en te zorgen voor het maaien van het gras.

Zoals wij reeds hiervoren hebben medegedeeld, zou het bestuur van de vereniging gaarne zien (zie hiervoren onder *i*), dat aan de huurders zekerheid wordt gegeven door het sluiten van een overeenkomst voor lange termijn met de Gemeente.

Hoewel de Gemeente zich het recht zal dienen voor te behouden de huren, zowel op haar hoogte als op haar tijdsduur, stuk voor stuk nader te bezien, bestaat er o.i. geen bezwaar, het bestuur de toezegging te doen, dat ook met zijn ten aanzien van dit punt geuite verlangen zoveel mogelijk rekening zal worden gehouden.

Het onderhoud is voor de onderscheidene objecten verschillend geregeld. In het algemeen zijn de bepalingen echter zo gesteld, dat het *in*wendige onderhoud voor rekening van de huurder is en het *uit*wendige onderhoud, alsmede straatgeld, grondbelasting, brandverzekeringsbelasting en assurantiepremie voor rekening van de vereniging.

In het vermogen van de vereniging is ten slotte nog aanwezig een grootboekinschrijving ten bedrage van *f* 6100, afkomstig uit een legaat. Het is nog niet zeker, of deze aan de Gemeente zal kunnen worden overgedragen.

4. *Inkomsten en uitgaven.*

Volgens de exploitatie-rekening waren de inkomsten van de vereniging in 1952:

a	inkomsten aan pachten en recognities (Hierin is een huur van „Festina" ad *f* 6000 begrepen. De helft van dit bedrag moet echter worden beschouwd als een bijdrage aan het Vondelpark).	*f*	43.476,40
b	jaarlijkse bijdragen leden	„	3.950,25
c	extra-ontvangsten bedelactie	„	1.320.—
d	interest	„	6.140,39
e	afbetaling paard	„	91,15
f	huur erf „le Pont d'Avignon" over 1949	„	1.000.—
	Totaal	*f*	55.978,19

De uitgaven hebben in 1952 bedragen:

a	onderhoud verhuurde objecten	*f* 10.304,58
b	lonen, ongevallen, ziektepremiën, enz.	„ 58.436,19
c	pensioenen	„ 5.352.—
d	grondbelasting en straatgeld	„ 5.401,06
e	bloemen, bomen, zaden en gereedschappen	„ 3.643,19
f	diversen	„ 6.433,59
	Totaal	*f* 89.570,61

Het verlies in dat jaar heeft mitsdien bedragen *f* 89.570,61 — *f* 55.978,19 = *f* 33.592,42.

Uit het vorenstaande blijkt duidelijk, dat de vereniging door haar geringe kasmiddelen haar bezit slechts in zeer beperkte mate heeft kunnen onderhouden, laat staan in de mogelijkheid heeft verkeerd, de noodzakelijke vernieuwingen aan te brengen. Verder blijkt, dat de inkomsten niet toereikend zijn om de uitgaven te dekken en dat jaarlijks een deel van het vermogen wordt ingeteerd.

Bij een exploitatie door de Gemeente zullen de onderhoudskosten belangrijk hoger zijn, niet alleen om het park en de opstallen op peil te houden, doch ook, omdat verschillende objecten dringend herstel behoeven. Hiervan moet in het bijzonder worden genoemd een deel van de afscheidingen tussen het Vondelpark en de openbare weg en tussen het Vondelpark en de particuliere erven.

Een begroting van kosten voor het jaarlijks onderhoud bij de exploitatie van het park door de Gemeente leggen wij hierbij over. Deze kosten belopen volgens deze begroting een bedrag van ongeveer *f* 285.000, waartegenover staan de jaarlijkse baten van ongeveer *f* 43.000.

5. *Herstel en onderhoud.*

Ten gevolge van de inklinking van de veenbodem van het park is het niveau van het park in de loop der jaren ten opzichte van de grondwaterstand te laag komen te liggen. Het gevolg hiervan is, dat grote gedeelten van het park drassig worden, bomen tengevolge van een onvoldoend diep wortelgestel omwaaien en op de duur zelfs bomen en struiken afsterven.

Ten einde het park te behouden, zal zo spoedig mogelijk een begin moeten worden gemaakt met het ophogen van de gronden in het park, daar een verdere verlaging van het peil van het grondwater niet mogelijk is.

Om de beplanting zoveel mogelijk te sparen, ware deze ophoging voorshands te beperken tot het opbrengen van een laag lichte grond, ter dikte van ongeveer 25 cm. Met de ophoging zou moeten worden begonnen aan de zijde van het Willemsparkkwartier. Met het oog op een betere beheersing van de waterstand dient tevens een waterscheiding tussen de Willemspark- en Vondelparkvijvers te worden gemaakt. Hiertoe zal een gemaaltje tussen beide vijvers moeten worden gebouwd.

Bij deze voordracht is een globale begroting van de kosten overgelegd betreffende de bedoelde werken. Daarin zijn mede opgenomen de kosten voor de meest noodzakelijke vernieuwingen, welke een gevolg zijn van een jarenlang achterwege gebleven „normaal" onderhoud.

Zoals U uit bedoelde begroting zal blijken, zal, volgens deze globale raming, in eerste aanleg een bedrag van ongeveer *f* 2.400.000 nodig zijn.

Na de totstandkoming van de eigendomsoverdracht zullen wij U voorstellen, voor de uitvoering van bedoelde werken de nodige gelden beschikbaar te stellen.

6. *Overdrachtskosten.*

Volgens verkregen inlichtingen van de Inspectie der Domeinen mag worden aangenomen, dat voor de overdracht van het Vondelpark en de daarin gelegen objecten geen schenkingsrecht verschuldigd zal zijn. Te zijner tijd zal hiervoor ontheffing aan de Minister van Financiën moeten worden gevraagd.

Ten slotte delen wij U mede, dat het bestuur der vereniging zich met de voorgestelde regeling heeft verenigd.

Op grond van het vorenstaande hebben wij, in overeenstemming met het advies van de Commissie van bijstand in het beheer der Publieke Werken en der gemeente-eigendommen voor de openbare dienst bestemd, de eer U voor te stellen, het volgende besluit te nemen:

De Gemeenteraad van Amsterdam,

Gezien de voordracht van Burgemeester en Wethouders van 27 Mei 1953,

Besluit:

I met erkentelijkheid jegens de schenkster, van de Vereniging tot aanleg van een Rij- en Wandelpark te Amsterdam te aanvaarden de schenking van de volle en vrije eigendom van het Vondelpark c.a., kadastraal bekend als gemeente Amsterdam:

Sectie	No.	Aard	Ligging
U	2	weg	Kattenlaan
U	22	huis en erf	Kattenlaan
U	25	kwekerij	Kattenlaan
U	167	huis	Vondelpark
U	169	muziektent	Vondelpark
U	521	mestbergplaats, loods en erf	Vondelpark
U	522	kwekerij	Vondelpark
U	4151	park, theehuis	Vondelpark
U	4066	park	Willemspark
U	4068	park	Willemspark
U	4875	water	Vondelpark
U	4879	water	Vondelpark
U	4880	water	Vondelpark
U	2185	erf	Overtoom
U	2234	erf	Overtoom
U	4605	hek	Van Eeghenstraat
U	6054	erf	Amstelveenseweg
U	8376	erf	Vondelpark
U	8377	erf	Vondelpark
U	8470	park, kiosk, paviljoen en werkplaats	Vondelpark
U	8371	restaurant, clubhuis, erf	Vondelpark
U	8372	park, clubhuis, theehuis, huis	Vondelpark
U	8379	park	Vondelpark
R	333	huis	Vondelpark
R	5322	electriciteitsgebouw	Vondelpark
R	5343	paviljoen en erf	Vondelpark
R	4667	tuin	Vondelpark
R	5567	pijler	Vondelpark
R	5568	pijler	Vondelpark
R	5570	park en brug	Vondelpark

II *a* te bepalen, dat, behoudens de uitzonderingen vermeld onder *b*, het thans in dienst der vereniging zijnde personeel, met ingang van de datum van eigendomsoverdracht van het park, zonder nader medisch onderzoek, in dienst der gemeente Amsterdam zal overgaan en wel zoveel mogelijk in een gelijkwaardige positie als thans door elk der leden van dat personeel wordt bekleed, een en ander naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders;

b het bepaalde onder *a* vindt geen toepassing ten aanzien van het lid van het personeel, dat op het daar bedoelde tijdstip de 65-jarige leeftijd heeft bereikt, alsook ten aanzien van die leden tegen wier aanstelling in dienst der Gemeente het resultaat van het in te stellen antecedentenonderzoek zich verzet;

III te bepalen, dat aan het lid van het in dienst zijnde personeel, dat op het tijdstip van de onder II bedoelde eigendomsoverdracht de 65-jarige leeftijd heeft bereikt, een pensioen zal worden verleend, gelijk aan dat, waarop het op dat tijdstip bij pensionnering door de vereniging, genoemd onder I, aanspraak zou hebben;

IV te bepalen, dat de Gemeente:

a aan de leden van het personeel van de onder I genoemde vereniging, die in dienst der Gemeente overgaan, een zodanig bedrag als pensioen garandeert, als deze zouden hebben ontvangen, indien hun diensttijd, bij bedoelde vereniging na het bereiken van de 18-jarige leeftijd doorgebracht, overeenkomstig de bepalingen van de Pensioenwet 1922, Staatsblad No. 240, met pensioen zou zijn vergolden;

b van de onder I genoemde vereniging overneemt de verplichting tot betaling van de pensioenen aan de gepensionneerde leden van het personeel tot eenzelfde bedrag als de vereniging hun op het onder II bedoelde tijdstip betaalt, met dien verstande, dat bedoelde pensioenen, ingeval van verhoging van de pensioenen van de ingevolge de onder *a* genoemde wet gepensionneerden, naar evenredigheid zullen worden verhoogd;

een en ander onder voorwaarde, dat de onder I genoemde vereniging aan de Gemeente in eigendom overdraagt de nog in haar kas aanwezige zg. „backservice", alsmede het eventueel nog aanwezige batig liquidatiesaldo.

Afschrift van dit besluit zal aan Burgemeester en Wethouders worden gegeven.

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,
Arn. J. d'Ailly
de Secretaris,
G. C. Spruijt

Verschenen 27 Mei 1953.